

ชื่อผลงานนวัตกรรม : การจัดกิจกรรมโครงการวิทยาศาสตร์เสริมสร้างคุณธรรมด้วยเทคนิค

“ยั่วให้นึก ฝึกให้คิด”

สอดคล้องกับคุณลักษณะโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

- ☐ ความพอเพียง
- ☐ ความกตัญญู
- ☐ ความซื่อสัตย์สุจริต
- ☐ ความรับผิดชอบ
- ☐ อุทิศการณคุณธรรม
- ☐ คุณธรรมอัตลักษณ์(โปรตระกูล).....

ชื่อเจ้าของผลงานนวัตกรรม นางปยุณนุช วสุนันต์ ตำแหน่ง ครู คศ.1

1.ความสำคัญของผลงานนวัตกรรมที่นำเสนอ

จัดการศึกษาสำหรับเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศนั้น ได้เน้นให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และได้ จัดทำ “โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.” เพื่อพัฒนาโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้นักเรียน ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาตระหนักรู้ เข้าใจ และมีกระบวนการคิด อย่างมีเหตุผลซึ่มีซึ่บ คุณค่าแห่งคุณธรรม ความดีอย่างเป็นธรรมชาติ และสร้างความรู้สึ่กผิดชอบชั่วดี รวมทั้งสร้างเครือข่าย ชุมชนองค์กรแห่งคุณธรรม โดยประสานความร่วมมือจากหน่วยงาน และองค์กรที่ทำงานด้านคุณธรรม อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน รูปแบบของโรงเรียนคุณธรรมนั้น เป็นเรื่องที่ไม่ซับซ้อนและทำได้ง่าย

เป็นการลงทุนต่ำ แต่ได้กำไรมาก และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนได้จริง ช่วย ให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียน “ลดลง” และ ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ “เพิ่มขึ้น” ซึ่ง นับเป็นการพัฒนาเยาวชน ผู้ปกครอง และชุมชน ได้อย่างยั่งยืนจากความสำเร็จของการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมข้างต้น จึงมีแนวคิดในการพัฒนาคุณธรรม โดยการ จัดการเรียนรู้คุณธรรมสู่ห้องเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโนนแกด เพื่อสนองพระราชกระแสรับสั่งของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า ที่ว่า “ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง” โดยได้จัด กิจกรรม โครงการวิทยาศาสตร์เสริมสร้างคุณธรรมด้วย

เทคนิค ยั่วให้นึก ฝึกให้คิด ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนร่วมกัน เรียนรู้จากธรรมชาติ เรียนรู้จาก การปฏิบัติจริง ครูผู้สอนเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ นอกจากนี้ด้านผู้เรียน ยังได้ฝึกฝนเรื่องของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง มีวิสัยทัศน์ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ มีทักษะในการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ทั้งนี้ได้สอดแทรกคุณธรรมเรื่องความรับผิดชอบและความพอเพียงใน กระบวนการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังและสร้างให้ผู้เรียนเป็นคนดีอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.จุดประสงค์และเป้าหมาย

จุดประสงค์

- 2.1 เพื่อเสริมสร้างผู้เรียนให้มีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ของตนเองในการท างานที่ตั้ง เป้าหมายให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี
- 2.2 เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีความพอเพียง ใช้จ่ายอย่างประหยัด และเห็นคุณค่าจากสิ่งของที่มีอยู่รอบตัว สามารถพึ่งพาตนเองได้

เป้าหมาย

เป้าหมายเชิงปริมาณ : นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านโนนแกด จำนวน 28 คน เป้าหมายเชิงคุณภาพ : นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านโนนแกด จำนวน 28 คน มีคุณธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความพอเพียง

3. กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

การดำเนินการผลิตนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ ความพอเพียงนั้นจะใช้ แผนการจัดการเรียนรู้ โครงการวิทยาศาสตร์เสริมสร้างคุณธรรมด้วยเทคนิค ยั่วให้นึก ฝึกให้คิด กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยได้กำหนดวิธีการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 การศึกษาเอกสารแนวคิดหลักการ

3.1.1 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

3.1.2 ความหมายของโครงการ

3.1.3 หลักการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.1.4 ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนโครงการวิทยาศาสตร์เสริมสร้างคุณธรรมด้วยเทคนิค ยั่วให้นึก ฝึกให้คิด

3.1.5 คุณธรรม 5 ประการ ของโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

3.2 การสร้างนวัตกรรมและการนำไปใช้

3.1 การศึกษาเอกสารแนวคิดหลักการ

3.1.1 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเองมากที่สุด เพื่อให้ได้ ทั้งกระบวนการและความรู้จากวิธีการสังเกต การสำรวจตรวจสอบ การทดลอง แล้วนำผลที่ได้มา จัดระบบเป็นหลักการ แนวคิดและองค์ความรู้การจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์จึงมีเป้าหมายที่สำคัญ ดังนี้

1. เพื่อให้เข้าใจหลักการ ทฤษฎีและกฎที่เป็นพื้นฐานในวิชาวิทยาศาสตร์
2. เพื่อให้เข้าใจขอบเขตของธรรมชาติของวิชาวิทยาศาสตร์และข้อจำกัดในการศึกษาวิชาวิทยาศาสตร์
3. เพื่อให้มีทักษะที่สำคัญในการศึกษาค้นคว้าและคิดค้นทางเทคโนโลยี
4. เพื่อให้ตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิชาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีมวลมนุษย์และสภาพแวดล้อมในเชิงที่มีอิทธิพลและผลกระทบซึ่งกันและกัน
5. เพื่อนำความรู้ความเข้าใจ ในวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและการดำรงชีวิต
6. เพื่อพัฒนากระบวนการคิดและจินตนาการ ความสามารถในการแก้ปัญหา และการจัดการทักษะในการสื่อสารและความสามารถในการตัดสินใจ
7. เพื่อให้เป็นผู้ที่มีจิตวิทยาศาสตร์ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมในการใช้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์

3.1.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนโครงงานวิทยาศาสตร์เสริมสร้างคุณธรรม ด้วยเทคนิค ยั่วให้นึก ผิดให้คิด
ขั้นตอนการจัดประสบการณ์โครงงาน

1. ขั้นเกริ่นนำ

- 1.1 แนะนำให้นักเรียนรู้จักโครงงานคืออะไร มีกี่ประเภท
- 1.2 ให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างโครงงานประเภทต่างๆ
- 1.3 ประโยชน์ที่จะได้จากการทำโครงงาน

2. การจัดทำโครงงาน (ปฏิบัติและเรียนรู้ภาคสนาม)

2.1 การหาหัวข้อโครงงานด้วยวิธี “ยั่วให้นึก ผิดให้คิด”

2.2 วางแผนการทำงาน

- กำหนดภาระงาน
- ลำดับขั้นตอนการดำเนินงาน
- กำหนดผู้รับผิดชอบแต่ละขั้น
- ประเมินเวลาการปฏิบัติงานแต่ละขั้น
- กำหนดวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้
- ประมาณการงบประมาณ

3. สรุปและนำเสนอ

3.1 นำเสนอการดำเนินงานและข้อค้นพบเบื้องต้น

3.2 เขียนรายงานโครงการ

วิธีการของกิจกรรม “ยั่วให้นึก ฝึกให้คิด”

กิจกรรม “ยั่วให้นึก ฝึกให้คิด” เป็นกิจกรรมที่สามารถใช้ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักตั้งคำถาม สามารถใช้วิธีการนี้ได้ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนตลอดชีวิต หากครูผู้สอนหรือผู้ปกครองต้องการให้ ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด กิจกรรมนี้จะช่วยได้เป็นอย่างดี ซึ่งกิจกรรม “ยั่วให้นึก ฝึกให้คิด”

มีวิธีการดังนี้

1. ครูผู้สอนกำหนดสิ่งเร้า สิ่งเร้าในที่นี้ไม่จำกัดว่าต้องเป็นอะไร กล่าวคือจะเป็นอะไรก็ได้ อาจเป็นสิ่งที่จับต้องได้หรือจับต้องไม่ได้ ซึ่งจะเป็นคำกริยาหรือคำนามก็ได้
 2. ครูผู้สอนนำสิ่งเร้าให้ผู้เรียนพิจารณา หากเป็นสิ่งเร้าที่จับต้องได้ ถ้าครูสามารถนำของจริงมา ให้ผู้เรียนดูหรือจับต้องได้ก็จะเป็นสิ่งเร้าที่สมบูรณ์มาก แต่หากไม่สามารถให้ผู้เรียนดูของจริงได้ก็อาจให้รูปภาพ หากเป็นสิ่งเร้าที่จับต้องไม่ได้ก็อาจจะเขียนขึ้นกระดานไว้หรือใช้บัตรคำ
 3. ครูผู้สอนให้นักเรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งเร้านั้น หลังจากที่ได้ให้ผู้เรียนพิจารณาสิ่งเร้านั้นแล้ว ในระยะแรกสำหรับผู้เรียนที่ยังไม่เคยทำกิจกรรมนี้ อาจจะยังตั้งคำถามไม่ได้ ครูผู้สอนสามารถช่วยได้โดยครูผู้สอนตั้งคำถามเป็นตัวอย่างก่อนสัก 2 - 3 ตัวอย่าง ผู้เรียนก็สามารถทำได้ ชนิดของคำถามมี 5 ประเภท ได้แก่
 - 3.1) คำถามที่ถามถึงลักษณะทางกายภาพ ประโยคคำถามจะมีคำเหล่านี้ “อะไร” “เท่าไร” “ที่ไหน”
 - 3.2) คำถามที่ถามถึงกระบวนการหรือวิธีการ ประโยคคำถามจะมีคำว่า “อย่างไร”
 - 3.3) คำถามที่ถามถึงสาเหตุ เหตุผล ประโยคคำถามจะมีคำเหล่านี้ “ทำไม” “เพราะเหตุใด”
 - 3.4) คำถามที่ถามถึงความสัมพันธ์ เปรียบเทียบ ประโยคคำถามจะมีคำว่า “.....กว่า.....หรือไม่ ?
 - 3.5) คำถามจินตนาการ ประโยคคำถามจะมีคำเหล่านี้ “ถ้า.....จะ.....หรือไม่ ?
- “ถ้า.....จะ.....อย่างไร ?

4. การวางแผนโครงการ

เพื่อให้การจัดทำโครงการของผู้เรียนประสบความสำเร็จ หลังจากที่ได้หัวข้อโครงการ แล้ว ครูผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนจัดทำแผนการดำเนินงานไว้ เพราะแผนจะช่วยจัดระบบการทำงานให้แก่ ผู้เรียนจะเป็นสิ่งที่ช่วยควบคุมกิจกรรมให้ดำเนินไปตามระยะเวลาที่กำหนดหรือใกล้เคียงกับระยะเวลาที่กำหนด และถ้าทำโครงการเป็นกลุ่มจะเป็นหลักฐานในการแบ่งงานกันทำภายในกลุ่มด้วย นอกจากนั้นจะ ช่วยให้ครูกำกับติดตามงานผู้เรียนได้ง่ายขึ้น

5.การดำเนินงานตามแผน

ขั้นตอนนี้เป็นการปฏิบัติงานภาคสนามของผู้เรียน ซึ่งหากมีการสร้างความชัดเจนไว้ ตั้งแต่การจัดทำหัวข้อโครงการและการวางแผนโครงการ การดำเนินงานโครงการจะง่ายขึ้นมากและเป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะต้องใช้ทักษะความสามารถหลายด้าน ได้แก่

- 5.1) ความสามารถในการสร้างสัมพันธ์กับบุคคลอื่น
- 5.2) ความสามารถในการใช้เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ
- 5.3) ความสามารถในการกระบวนการคิดแบบวิทยาศาสตร์

6. การนำเสนอและการเผยแพร่โครงการ

ในการนำเสนอโครงการนั้นอาจนำเสนอได้หลากหลายลักษณะ เช่น

- 6.1) การนำเสนอด้วยวาจา
- 6.2) การนำเสนอด้วยรายงานเอกสาร
- 6.3) การจัดนิทรรศการ

3.1.3 คุณธรรม 5 ประการ ของโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

กรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม ที่ต้องช่วยกันปลูกฝังให้นักเรียน ครู และผู้บริหาร 5 ประการ ได้แก่ 1.) ความพอเพียง 2.) ความกตัญญู 3.) ความซื่อสัตย์สุจริต 4.) ความรับผิดชอบ และ 5.) อุดมการณ์คุณธรรม

1) ความพอเพียง หมายถึง การดำรงชีวิตพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช โดยทำพอประมาณให้เหมาะสมกับตนเอง ไม่ฟุ้งเฟ้อ และฝึกตนเองให้รู้จักความพอดี พอเหมาะ ถ้าไม่พอดี ไม่พอเหมาะก็จะเกิดความทุจริตในใจได้

2) กตัญญู หมายถึง คุณธรรมพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งในสังคมมนุษย์ต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับ บุคคลต่าง ๆ ได้แก่ พ่อ แม่ ครู อาจารย์ ญาติพี่น้อง เป็นต้น ความกตัญญูเป็นคุณธรรมที่มนุษย์ควร ปฏิบัติ และไม่หลงลืมตัวเมื่อเกิดความสำเร็จต้องยกย่องเชิดชูบุพการี ครู อาจารย์ และทุกคนที่มีส่วนร่วม

3) ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่ว่าความซื่อสัตย์สุจริตเป็นพื้นฐานของความดีทุกอย่าง เด็กๆ จึงต้องฝึกฝนอบรมให้เกิดมีขึ้นในตนเองเพื่อจักได้เติบโตขึ้นเป็นคนดีมีประโยชน์ และมีชีวิตที่สะอาด ที่เจริญมั่นคง

(พระราชทานเพื่ออัญเชิญลง พิมพ์ในหนังสือวันเด็ก ปีพุทธศักราช 2531)

4) ความรับผิดชอบ หมายถึง ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ต้องมีจิตสำนึกในบทบาท และหน้าที่ของตัวเอง และปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด เคารพกฎเกณฑ์กติกาพร้อมให้ตรวจสอบการกระทำได้เสมอ โดยพร้อมใจกัน เพื่อให้ลูกหลานเยาวชนก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อสร้างคนดีให้บ้านเมือง

5) อุดมการณ์คุณธรรม หมายถึง การเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี โดยการบริหารหรือการปกครองที่มีความถูกต้อง มีความยุติธรรม ร่วมมือร่วมใจกัน มุ่งมั่น ให้ระบบการศึกษาของชาติ

ดำเนินไปด้วยความมั่นคง ยั่งยืน ด้วยจิตสำนึก ทศนคติ พฤติกรรมที่เต็มเปี่ยมด้วยคุณธรรม และจริยธรรม พร้อมทั้งใช้หลักการให้โอกาสประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้

3.2 การสร้างนวัตกรรมและการนำไปใช้

3.2.1 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โครงงานวิทยาศาสตร์เสริมสร้างคุณธรรมด้วยเทคนิค ยั่วให้นึก ผูกให้คิด โดยกำหนดขอบข่ายวัตถุประสงค์ให้สัมพันธ์กับเนื้อหาที่ได้ศึกษา

- ชื่นนำ เกริ่นนำความหมายของโครงงาน ประเภทของโครงงาน รวมทั้งสร้างความตระหนัก เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และความพอเพียงในการทำโครงงาน
- ชื่นสอนเนื้อหาสาระ โดยใช้เทคนิคการแบบยั่วให้นึก ผูกให้คิด ซึ่งมาจากกระบวนการตั้งคำถาม 5 ประเภท วางแผนดำเนินงาน และลงมือดำเนินงาน
- ชื่นสรุป แสดงผลงานนักเรียนและนำเสนอด้วยวาจา

3.2.2 จัดทำแบบสังเกตพฤติกรรมคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ และความพอเพียง

3.2.3 ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้การจัดกิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์สร้างเสริม คุณธรรมด้วยเทคนิค ยั่วให้นึก ผูกให้คิด ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.2.4 นำไปใช้จัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4. ผลการดำเนินงาน/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ

4.1 ผลการสังเกตพฤติกรรมคุณธรรมอัตลักษณ์ 2 ประการ

ผลการสังเกตพฤติกรรมคุณธรรมอัตลักษณ์ 3 ประการ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโนนเกต สรุปได้ดังนี้

คุณธรรม	ร้อยละ
ด้านความรับผิดชอบ	90
ด้านความพอเพียง	89

4.2 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากการที่ได้รับการเรียนรู้รูปแบบการ จัดกิจกรรม โครงงานวิทยาศาสตร์สร้างเสริมคุณธรรมด้วยเทคนิค ยั่วให้นึก ผูกให้คิด นักเรียนมีพฤติกรรม ด้านความรับผิดชอบ ดีขึ้น ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งพิจารณาจากค่าความถี่พฤติกรรมด้านความ รับผิดชอบ ร้อยละ 90 มีความ รับผิดชอบสูง นักเรียนมีพฤติกรรมด้านความพอเพียงดีขึ้น ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งพิจารณาจากค่าความถี่ พฤติกรรมด้านความพอเพียงร้อยละ 89

4.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยนี้มีประโยชน์ดังนี้

1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจจากการลงมือทำโครงงานวิทยาศาสตร์ด้วยเทคนิค ยั่วให้นึกผูกให้คิด

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ ความพอเพียง

5. ปัจจัยไปสู่ความสำเร็จ

การที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีพฤติกรรมคุณธรรมทั้ง 2 ด้าน ดีขึ้น เนื่องจากนักเรียน ได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการทำโครงการด้วยเทคนิคยั่วให้นึก ผูกให้คิด ซึ่งเป็นทฤษฎีการเรียนรู้แบบเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Center) ซึ่งตรงกับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (28-30)

กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญคือ การจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ลงมือปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้คอยแนะนำและอำนวยความสะดวก นอกจากนั้นนักเรียนได้เรียนรู้การทำโครงการจนประสบผลสำเร็จ นั้นแสดงว่านักเรียนได้เข้าใจ วิธีการทำงาน นักเรียนจึงสามารถนำไปปฏิบัติได้ นั้นแสดงว่านักเรียนมีการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมที่ด้านความรับผิดชอบ และความพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับ ศาสตร์พระราชา ที่พระบาทสมเด็จพระ ปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีหลักการทรงงานไว้ว่า “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” นั่นคือก่อนจะทำ อะไร ต้องมีความเข้าใจเสียก่อน เข้าใจภูมิประเทศ เข้าใจผู้คนในหลากหลายปัญหา ทั้งทางด้านกายภาพ ด้านจารีตประเพณีและวัฒนธรรมเป็นต้น และระหว่างการดำเนินการนั้นจะต้องทำให้ผู้ที่เราจะทำงาน กับเขา หรือทำงานให้เขานั้น เข้าใจเราด้วย เพราะถ้าเราเข้าใจเขาแต่ฝ่ายเดียวโดยที่เขาไม่เข้าใจเรา ประโยชน์คงจะไม่เกิดขึ้นตามที่เรามุ่งหวังไว้”

6. บทเรียนที่ได้รับ

จากการที่นักเรียนร่วมกันทำงานกลุ่มและทำชิ้นงานโครงการได้สำเร็จ เพราะนักเรียนมีความ เข้าใจ เข้าถึง แล้วสามารถนำไปปฏิบัติได้นักเรียนได้พัฒนาพฤติกรรมที่ดีขึ้น ซึ่งความสำเร็จในครั้งนี้ เป็นแนวคิดศาสตร์ของพระราชา ที่กล่าวว่า “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”